

שנינו בכרייתא: נשתיירו בו ארבע או חמש מסמרים — מותר.

והוינן בה: השתא חמש מסמרים שרי, ארבע מיבעיא, ומה החידוש בכרייתא שמותר ארבע? (94)

אמר רב חפדא: נשתיירו ארבע מסמרים מפנדל קטן — וחמש מפנדל גדול (95).

שנינו בכרייתא: ורבי מתיר עד שבע.

וקשיא: והתניא בכרייתא לעיל סנדל הנוטה: רבי מתיר עד שלוש עשרה?

ומתריצין: סנדל נוטה שהמסמרים עשויים בו כדי לישרו ולא כדי לחזק — שאני.

המסמרים מותר אף על גב דנשתיירו ביה מסמרים טובא יותר מארבע או חמש. והדר תני שדוקא אם נשתיירו ארבע או חמש מותר, ומשמע שאם נשתיירו טפי, לא התירו רבנן.

אמר רב ששת: לא קשיא,

כאן שהתירו אם נשרו רוב המסמרים — כשנגממו — נקטע רוב המסמר בחלקו העליון, והתירו לפי שלא נשאר המסמרים בצורתם.

כאן — שאסרו אם נשאר יותר מחמש מסמרים — כשנעקרו המסמרים ממקומם ואין ניכר עתה שהיו עוד מסמרים מקודם, וכל שאין השינוי ניכר דינו כסנדל שעשו בו לכתחילה מסמרים, שלא התירו יותר מחמש (93).

שהרמב"ם פסק שאסור לצאת בו, וביאור שיטתו.

93. רש"י. בשם רבו וסיים: ולשון חבירו איפכא. וכונתו שיש פירוש נוסף מחבירו של רבו [של רש"י] שפירש להיפך שנעקרו מותר ונגממו אסור. ופירוש זה הובא בריטב"א.

והקשה השפת אמת מה החידוש שאם נעקרו ונשאר חמש מותר, הרי הרואה יחשוב שמלכתחילה היה חמש מסמרים ואת זה הרי לא אסרו לכולי עלמא? ותירץ, שהתירו חמש מסמרים כשנעשו לנוי, וכאן שנעשו לשם חיזוק ונעקרו ונשאר חמש מסמרים [לחיזוק] גם מותר. ועוד תירץ, שהכונה כאן שמותר אפילו כשהחמש לא נשאר בצורה שהגמרא מתירה לעיל — שנים מכאן ושנים מכאן ואחת בתרסותיו. וראה להלן [והובא לעיל שהמגיד משנה כתב שאם שמים מסמרים לחיזוק הם

אסורים בכל אופן].

94. התוספות העירו שבהרבה מקומות יש לשון כזה של שני מספרים שנאמרו להדגשת החידוש, והגמרא לא מדייקת מדוע נקטו את המספר שהוא פחות חידוש מהשני? ותירצו שבדרך כלל לשון כזה משמעותו היא אפילו שני מספרים אלו ואפילו יותר מהם הרבה, אבל כאן שאי אפשר לפרש שהכונה היא אפילו ליותר מחמש, שואלת הגמרא אם כן מדוע כתבה בכרייתא ארבע.

95. רבי אלעזר משה הורביץ מפרש שהחילוק בין גדול לקטן הוא — שסנדל גדול הגמרא אמרה לעיל ששמים שנים מכל צד ואחד ברצועות, ובסנדל קטן אין צורך שישאר מסמר ברצועותיו. [ומבואר מדבריו שהוא נקט שגם בסנדל שהיה מכוסה כולו במסמרים ונשרו